

KISPESTI HIRLAP

TÁRSADALMI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik szombaton.

Előfizetési árak:		FELELŐS SZERKESZTŐ:	FŐMUNKATÁRS:	Hirdetési díjak	
Egész évre	4 forint	HOLBESZ JÓZSEF.	BARTOS GYULA.	Egész oldal	25 frt — kr.
Fél évre	2 „	K I A D Ó:		Fél oldal	14 „ — „
Negyed évre	1 „			Egész oldal	8 „ — „
Egyes szám ára 10 krajczár.		A LAPTULAJDONOS-BIZOTTSÁG.		Negyed oldal	5 „ — „
— Nyilttér sora 50 kr., Bélyeg-díj 30 krajczár. —				Tizenhatod oldal	2 „ 50 „
SZERKESZTŐSÉG:				Legkisebb hirdetés	1 „ 20 „
Kispest, Zrínyi-utca 22. szám.				KIADÓHIVATAL:	
				Kispest, Zrínyi-utca 22. szám.	

Husvéti elmélkedés.

Hozsanna, hozsanna a bárányoknak! Ó é!
Vele leszünk s élünk az Üdvözítőknél,
Diadal, ó győzött! Már a föld sem remeg,
Megtartá övéinek adott ígéretet.

A halál s hatalma teljesen legyőzve
Ember fia többé nem őlz már kételkedve,
A halál fullánkja megsemmisítve már
S lelked fölött többé nem úr gonosz halál.

Habár porból lettünk s azt jól is éreztük,
Hogy földi lényeknek porrá lenni részük,
De Krisztus hálából feltámadván ő él!
Ember bizva bizál és a jobbat remélj!

Krisztus föltámadott! Alleluja! Igy
zengedez e nagy ünnepen számtalan és
számtalan emberi szív. Az embereknek
sokasága mintegy diadalittasan fölkiált:
»Halál, hol a te fullánkod! Pokol, hol
vagyon győzedelmed!?»

Mily jogon kiálthatnak fel így a
bűnös emberek? Talán Krisztus föltá-
madása által a halál többé nem létezik,
vagy ledől a trónja, hatalma, mely
előtt minden remegett. Nem, a halál
ma is ép úgy szedi áldozatait, mint az
előtt, mi előtt Krisztus a halál és a sir
fölött diadalmaskodott volna. A halál
ma sem kérdez életkor, állás, vagyon
és érdemek valamint vallás felől sem;
fiatal vagy öreg, magas vagy alacsony

állású, gazdag vagy szegény, böles avagy
kevésbé okos, az emberiségre nézve
hasznos vagy káros, becsületes vagy
nem, vallásos vagy vallástalan, keresz-
tény vagy pogány — annak mindegy
válogatás nélkül folytatja az aratását. A
halál tehát nem mult el, hanem csak a
fullánkja törött le, mert Jézus mondá:
»Ki bennem hiszen, ha meghal is, élni fog.«
S ép e miatt nyugodt szívvel válhatunk
el a tőlünk örök életre eltávozóktól,
mert velük egykor mi is fogunk talál-
kozni s örömben és dicsőségben szol-
gálni fogjuk az Urat.

Igaz fáj a hívőnek, hogy el kell
távoznia e föld színéről, hogy bekövet-
kezik azon pillanat, melyben a lélekzete
kezd elakadni, pillantása mindig zavaros-
sabb és zavarosabb, a külvilág iránti
érzése gyengül s nem érdekli őt semmi,
érverése lassabodik, szíve alig hallható-
lag ver, kezei és lábai hidegsége mind-
inkább fölfelé terjed, míg egyszerre
elnémul az ajak s az életnek vége, a
lélek a kegyelem Istenéhez szál, kitől
eredetét véve. De még sem oly borzasztó
most már ez a halál, mert tudjuk, hogy
Jézus él, mert feltámadott s mi is
fogunk élni. Ezen remény bennünk hitté
változik, előttünk tehát a halál ezen ful-
lánkja nem létezik, mi a haláltól, a meg-
semmisüléstől nem félünk.

A hívő tudja, hogy nem született

arra, miszerint nyomtalanul eltűnjék s
hogy megsemmisítsék, hisz akkor az
oktalan állat irigylésre méltóbb és bol-
dogabb volna, mint mi emberek. Az
állat él s mozog a nélkül, hogy félne a
haláltól, nem aggódik s kétségbe nem
ejti őt semmi. A kés fénye megvillan,
a puska egyet durran s vége a nélkül,
hogy tudna arról, mily közel vagyon a
végső perce, hogy rettegnie kellene a
megsemmisülése miatt. A megsemmisü-
lésnek gondolatja, a halálnak fullánkja
a hívő keresztényre, ki a föltáma-
dást tudja s megérti, semmi hatással
nincs. Mivel így Jézus Krisztusban
hiszünk, hiszszük azt is, hogy lelkünk
halhatatlanul tovább fog élni.

A halálnak második fullánkja, mely-
től szintén nem félünk az, hogy kedve-
seinkkel egykor nem találkozánk. Igen
is fogunk találkozni, mert Jézus mondá:
»Viszont látlak benneteket s szívetek
fog vigadni!« A halál az olyan emberre
nézve, a ki kedveseit s ezen életnek
örömeit szereti s tőlük neki megválni
nehéz, annál nehezebb, annál fájdalma-
sabb, minél kevesebb benne a hit. Csak
a Krisztusban és Krisztus által az Isten-
ben hívő ember nem retteg ettől s kész
a viszontlátás reményében tudva, hogy
kedveseivel újból fog egyesülni, meg-
halni is.

A halálnak a harmadik fullánkja a

A „KISPESTI HIRLAP“ TÁRGYAJA.

Alleluja.

Alleluja zengje minden
Krisztus híve mindenütt,
Feltámadás nagy csodája,
Hínsen arczra fényl, derül!

Vonuljon ki a keblekből,
Minden földi élvezet;
Égi öröm lakjon ott most,
S túlvilági szent érzet!

Dics, fény, ima járja által
A szíveket, lakokat
Adjunk helyet Teremtőknek,
Kit üldözött adáz had!

A bűn sirját takarjuk be,
Ne uraljon gonoszság
Éljen a hit, legyen erény,
Rajta! győzzön, igazság!

Béke szálljon ide hozzánk,
Istenünké végtére,
Hogy mondja szív tiszta hévvel
Alleluja, szent Ige!

Schláger Árpád.

Egy véres márczius 15-dike.

A ki tudja, mily jelentőséggel bír a maho-
medán előtt a hedzsra, mily örömmel üli meg
a yankee azt a napot, melyen a nagy amerikai
nép függetlensége Angliától kimondatott, a mily
örömmel üli meg a keresztyénség Megváltója
születése és feltámadása évfordulóját, ép oly, ha
nem intenzívebb öröm fogja el annak az ország-
nak minden igaz lakóját, mely a három halom,
négy folyó közt elterjed s melyre épen ráül a
költő ama verse: „Ha a föld Isten kalapja, úgy
hazám bokréta rajta!“ — midőn felvirrad márcz.
15-ike.

Uj aera keletkezett rád nézve oh magyar!
uj idő, a szabadság időszámítását kell innen
kezdened, kimondatott függetlenséged, eljött meg-
váltásod, feltámadásod.

1848. márcz. 15-dike. Ott látom a haza
reményeit lelkesülve danolni a »Talpra magyart«
látom az ország minden polgárát, — fedje bár
tagjait aransujtásos kaczagány vagy munkás-
zubbony — felébredni mély álmából, lerázni a
léthárgját, ellentmondani eddigi tétlenségének,
zászlajára felírni a költő szavait:

»Ha férfi vagy, légy férfi,
S ne szád hirdesse ezt,
Minden Demosthenesnél
Szebben beszél a tett.«

Mindenki tudja e nap után milyenek követ-
keztek, a történelem geniusa feljegyezte azokat
s évszázadok múlva is e maroknyi nép lelkesü-
lése példányképpül fog ragyogni.

A legközelebbi márczius 15-én is felzugott
ahaza ifjusága ajkáról mindaz a dal, mi felhang-
zott 50 évvel ezelőtt, de vajjon a lelkesedés is
ugyanaz-e?

Ha most volnánk oly körülmények beha-
tása alatt, mint voltak apáink, érvényesitenők-e
e biztató szót: »Talpra magyar!«?

Év-év után meghozza a haza, a honvéde-
lem áldozatai számára a koszorukat, dicsbeszé-
deket, hymnust, bár ébredne fel szellemök, lel-
kesedésök s önmegtágadásuk is a ifju nemze-
dek szívében.

1860. márcz. 15-dike! Véres márcz. 15-
dike volt. Rajta van bélyeg, vérrel rásütve, mit
a létért való harcban kapott e nap, de egyut-
tal rajta van a szebb és jobb kor a remények
korának aransugaras csillogása.

Magyarország és a németiség, függetlenség,
öntudatos működés és az alárendeltség, elnyo-
más álltak egymással szemben.

Melyik győz? Van-e még kiben él az
1848-iki lelkesedés, felkelni az önkény ellen, le-
rázni a rabigát, mely a nyelvet bilincsbe verve,
tömlöczbe akarta vetni magát a nemzetet is.

bűn és annak tudata, hogy egykor ítélet leszen, hogy mindenki tetteinek jutalmát s bűneinek megmérdemelt büntetését elfogja venni. A hívő, a vallásos ember előtt úgy tűnik föl ez, mintha a hitetlennek, ki örök életet nem hiszen, ettől félnie nem volna oka, mert miként hiheti azt, hogy ítélet leszen, ha az örök életet elhinni nem akarja. S a dolog még is úgy van.

Igaz, hogy sok ember a halál utáni életet tagadja s nem hiszi el, mert esze csak fölfogható dolgokat képes megérteni, de az örök Isten szava, mely szívében is megszólal, megrettegetti őt, mivel hallja, hogy létezik egy szent Isten, a ki akarja, hogy az ember is szent legyen; hogy van egy igazságos Isten, a ki ítélni fog s majdan napfényre hozza azt, a mi itt a földön eltűnt. Ő érzi magát egyben másban bűnösnek, de megnyugtatni akarván nyugtalanokodó szívét, tagadja az örök életet és az ítéletet s majdnem vigaszt talál abban a feltevésében, hogy ő halála után teljesen meg fog semmisülni. Ellenben a hívő, a vallásos ember érezve bűneit azokat beismeri, a feltámadott Jézus érdemeiért az Isten kegyelmébe ajánlja magát, sebeire balzsam gyanánt hatnak Krisztusnak az utolsó vacsora alkalmával elmondott szavai: »Ez az én testem, mely tiérettetek adatott, ez az én vérem, mely tiérettetek bűneitek bocsánatjára,« félelem nélkül indulhat az utolsó utra s az ítélet elé.

A mai világban a sötétségnek országa még le nem győzött. A kedvelői, a hazugság, az igazságtalanság és a káröröm még sokszor, nagyon sokszor felütik a fejüket és sokaknak ártanak. Az igazság és az erény, a valóság és a magát feláldozó szeretet az életben sokszor nagyon sokszor kénytelen meghátrálni, azonban a mióta a Megváltó az emberek lelkeibe, szíveibe az örökkévalóságnak és az isteninek magvát elhintette s az igazi türelemnek, a szeretetnek, a szerénységnek, az igazságnak nyújtott példáit az emberek mindinkább készek megérteni, azóta a viszonyok is változ-

nak. Az ellhított mag lassan nő, de folytonosan és biztosan, gyakorta sok akadály és nehézség között, de azért ellátva az isteni erővel annak megsemmisítése még sem sikerül s nem is fog sikerülni.

Az ájtatos lélek lelki szemeivel látta az Istennek Fiát a lefolyt nagy héten szenvedni, látta engedelmességét az Atya Isten iránt egész haláláig, lelki szemei előtt elvonult a bösz had, a ki őt a halálra ítélte. Jézus szenvedett, meghalt s eltemették, de a kegyelem Istene Mindenhatóságát avval is bebizonyította, hogy habár Krisztus szenvedni is fog, habár az emberek halálát látván örömlükben ujongani is fognak, még is ők maguk a szomorú, szívetrázó esemény végén belátják, ha nem is mindannyian, de közülök sokan, hogy kár Isten ellen harcolni, mert miként a Mindenható Mózes népét Faróó elől a veres tengeren keresztül vezette, úgy Krisztust is a halál ölelő karjaiból feltámasztotta.

Az örök igazságnak, az isteni magnak terjesztésére, a sötétségből felszínre való hozatalára időnként hős, nemes férfiak támadnak, kik ellen a világ most is csak a nyers erőt, úgy mint hajdan Krisztus ellen fordítja s ha sikerül is egyidőre azoknak működését — a mi a mai világban is történik — a mint most is sokszor sikerül, a valóságot eltagadni, a hazugságnak egy kis időre lételt biztosítani, még is csak rövid idő múlva győzött az örök igazság s győznie kell ez időben is. Valamint Krisztus feltámadott úgy fel fog támadni a szabad eszme, az igazság, a valódi szeretet, melynek szárnyai alatt a magyar még is boldog lesz.

A világ néha egyes embereket nagyon is feldicsér s nemsokára a nélkül, hogy okot adott volna a legcsunyább ráfogásokkal illeti s vesztőkre törve őket megsemmisíteni akarja, ép úgy cselekszik, mint hajdanta a zsidók, Jézus Krisztust Jeruzsálemnek egyik kapuján hozsannával fogadva bekisérték s mivel benne nem a rabszolgaságuktól való megmentőjüket, nem a világi hatalom elérésére és nem a hajdani hatalom visszavívá-

sára várt hőst, hanem csak a szív békéjének mennybéli küldöttjét, a ki őket a rossz utról letériteni és az igaz egy Istenhez vezetni igyekezett — ismerték fel, nemsokára a másik kapun a Golgotára utána s előtte »Feszítsd meg!« kiáltván kivették. Tudjuk, hogy miként szenvedett ő, vérral borított arca lelki szemeink előtt lebeg s szíveinket öröm tölti be most, mert bizhatunk az isteni kegyelemben, jóságában, a ki nem engedte Jézust a kősziklában faragott sírban megmaradni, de feltámasztotta a halálból, hogy így nekünk is e rögzös élet ösvényén, a nyomoruságnak völgyében tovább is fog segíteni és egykor felfog minket is támasztani.

Krisztus feltámadása diadal a halál fölött s miként tavasszal a fakadó bimbó a magas Egek felé küldi első illatát, úgy szívünk is ezen diadal napján nyíljék meg s ezentul mindig száljon hő imánk a kegyelem Istenének trónja felé esdve miránk kegyelmét, irgalmát és áldását.

Ugy legyen! Isten kegyelme mi velünk örökké!

Masny Sámuel.
áll. tanító.

Néhány szó az oktatás ügyéről.

Nemzetünk jövője megköveteli, hogy korunkban, midőn minden téren nagyszerű haladást tapasztalunk, a jövő nemzedék oktatásáról kellőleg gondoskodva legyen.

Mindenekelőtt a nép oktatásnak gyakorlati irányt kell adni, mely minden józan elmét megelégedéssel töltsön el, az iparoktatás is nagy mérvű gondoskodást igényel és ez uton is az ipart fejleszteni és a mennyiben nincs, ipar teremni kell s közművelődési alkotásainkban a magyar állam eszmét törekedjünk megtestesíteni és pedig az okos politika bölcsességével, mely előhaladásában tagadhatlanul hódító szerepet játszik.

A népoktatás ügyének nagyszabású előmozdítása körül különösen a vallástanítók szerezhettek maguknak Isten és emberek előtt érdemeket.

Lelkiismeretes hitoktatók nélkül hiányos minden népnevelés.

Van-e még ki fegyvert — a beszéd fegyverét ragadja a márcz. 15-ike érdekében, — azok érdekében, kik tizenkét év óta pihennek a föld ölében, álmódzva a nemzet függetlenségének nagy épületéről, melynek alapját fegyverekkel, vérrel, tetemeikkel rakták.

Voltak, kijátszva minden ellenök intézett rendszabályt, kikerülve minden kivett hálót, s a nagy halottakhoz, a még nagyobb eseményhez méltón ülték meg e napot.

A templomok tudnák megmondani, mily lázas kebellet, lelkesült szívvel hangzott fel bennök a »Hazádnak rendületlenül« minden szava, minden eszméje. Hány szemből fakadt a köny, nem a gyávaság, hanem a honfiai fájdalom záloga gyanánt.

Benn a templomokban áldoztak a nap nagy eseményének.

Elmondták mi fáj, elzengtek mit remélnek.

És most ki a halottak birodalmába. Jusson nektek is az utókor hálájából, talán a »Szózat« dala beleszövődik álmaikba s újra elméjökben az 1848. év.

Az ifjuság tervezett, a rendőrség végzett.

Restelte, hogy a templomokban elénekeltek a »Szózatot« anélkül, hogy ők vihették volna a karmesteri tisztet, kárpótolni akarták magukat kinn a csendes emberek birodalmában.

Mégis odarakták koszorúikat hálááldozatul az elődök sirhalmaira s magasztalták hősi érenyeiket. Amazokat a rendőrség feje felett hajigálták a sirokra, ezeket szurony fenyegetések daczára elmondták.

De e napnak vérral kellett végződnie.

Egy áldozatnak kellett lenni, egy mártyr-ral többnek, egy lelkes honfival kevesebbnek.

A honfitűztől lángoló seregbe, midőn a temetőből visszatértek, egy század katoná alig 50 lépésnyirel tüzet adott s Forinyák Géza első éves jogász megsebesülve összerogyott.

Ott feküdt az ifju, térde átfurva s nem volt ki ápolja, sebtét bekösse, vigasztalja; hisz mindenkinek magára kellett gondolnia, mögöttük a katonák és a halál. Végre felvetették egy lisztes zsákkal megrakott kocsira s eszméletlenül szállították a Rókus kórházba.

S itt e véres márcziusi napon, e haldokló ágyánál bebizonyult, hogy »Él magyar, áll Buda még, megfogya bár, de törve nem.«

Főrangú előkelő hölgyek siettek a kórházba s 19 napon át szakadatlanul a leggyöngédebb kezek ápolták a szegény haldoklót és a bánatos családnál — részvétők jeléül a legmagasabb személyiségek hagyták hátra névjegyüket.

Ott, a haldokló körülveve barátaitól, de el volt hagyva atyjától, ki hiába kért bebo-

csátást fiához, míg Albrecht főherceg az nap délutánján meg nem adta az engedélyt e résztvevő szavak kíséretében:

»Nagyon sajnálom, hogy az ön fiával történt a szerencsétlenség, mert tudom, hogy önt a forradalmárok schvarczgelbnek nevezik.«

E sebesülés csordultig megtölté az elkeseredettség poharát, véres összeütközések voltak napirenden, a szunyokáló oroszlán ébredni kezdett s minden azon a ponton volt, hogy az 1848. márcz. 15-dike ismétlődjék.

Betelvé a szenvedés, Forinyák Géza kiadta nemes lelkét s mintha minden egyed érezte volna, mily következményü lehet e mártyr fölláldozása, mily aratás készül azon a talajon, melyet e fiatal ember vére öntözött, sietett leróvni részvétét, elismerését, háláját, az elhunyt teteme iránt.

Százezernél többen kísérték a nyugalom helyére, élükön az 1848. idő nagy mártyrjának, gróf Battyhányi Lajosnak özvegyével, a legmagasabb arisztokraczia hölgyeinek kíséretében.

Vezerle Zsigmond mondta a bucsubeszédet a sírnál s jutalma a nemzet és az ifjuság elismerése volt egyrészlől s néhány heti fogság a rendőrség részéről.

Ez eseményeiben emlékeztetett az 1860

A magasztos hivatását felfogni tudó s hiven betöltő hitoktató adja meg az első nevelés savát s borsát a vallásoktatás és az erkölcsiség tanítása által.

A hol a vallás és erkölcsiség tanítása kellőleg, lelkiismeretesen nem vezetettik, vagy majd nem háttérbe szorítottatik, ott a nevelés mintegy átok sulya alatt nyög.

A gyermek kebele első virágzásában bir teljes fogékonysággal, hogy az Isten félelmét szívébe oltuk és a jó iránt fogékonyvá tegyük.

Az elemi oktatás csak készület az olvasásra, de a hit elemző oktatása a tudásnak nyitja meg vágyakodását.

Mihelyt a gyermek szíve Isten nevének hallattára feldobban s keresi felhők között trónusát, már ezen fürkészésében apró gondolkodásának: a tudásvágy nyilvánul.

S midőn a szent angyalok őrző jóságára megtanítjuk őket, maguk is kis angyalokká változnak és erőssé válik bennük a tudat, hogy Isten hatalma a kicsiny ártatlansága felett nyitott szemekkel viraszt.

Mily édes, mily csodás e hit ugy a gyermekre mint a szülőkre nézve!

A hitben, a vallásban találunk egyképen vigasztalást, örömet és megnyugvást az élet viharai és minden körülményei között.

Avagy a halál mi sokszor kergetné sötét kétségbeesésbe a szülőket, ha a mennyre nem tekintene és megvolna fosztva a reménytől, hogy ott kisdede az angyalok fényes körében hódol Isten színe előtt.

A népoktatásnak alap köve: a vallás mely nélkül sivár a szív, kietlen a kebel és reménytelen a lélek.

És épen azért a hitoktatók legfőbb teendője, hogy a népoktatás körül lelkiismeretesen és szakadatlan buzgalommal munkálkodjanak, érezzék magukat erre Isten világ előtt lelkiismeretben felelősöknek.

Krisztus, ki a fellángolásnak és lelkesedésnek egész hevével mondotta: »Hagyjátok hozzám jönni a kisdedeket« legyen a hitoktatóknak utmutatásuk pályájokon, kövessék hiven üdvözítő Mesterünket és követve őt, a nemzeti közművelődésnek hasznára szolgáljanak. Ez gyakorlati oldala a népoktatásnak.

Igen ez legyen a hitoktatóknak szemük fénye akkor Isten iránti és hazafiúi köteleességüket teljesítették.

év márcz. 15-dike elődjére 1848. márcz. 15-dikére, de felesillog rajta a szebb kor, a remények kora arany sugaras fénye is.

Belátták, hogy tovább mennie nem lehet az önkénynek, hogy Magyarországot sem nem központosíthatják Ausztriával, sem németté nem tehetik.

1860. évi márcz. 15-dike volt azon utolsó csepp viz a pohárban, mely oly fontos elhatározásokat szült, Albrecht főherceg visszahívását és a megerősített birodalmi tanácsot.

Ez tehát a »véres márczius 15-diké«-nek története.

Ti pedig, kik ünnepeletek e napot évenként és megemlékeztek az 1848. év halottai és hőseiről, ne feledkeztek meg az 1860. márczius évről sem s hanem koszorút, ha nem dicsőhymust, legalább egy sóhajt, egy hálafohászt szenteljetek ezen nap vértanujának is.

Az egyetemi ifjuság azóta évenként tömegesen szokott kimenni a temetőbe, hogy Forinyák Géza sirját megkoszorozza.

Holbess József

nyug. plébános és szerkesztő.

A népoktatás után főként oda törekedjünk, hogy a nagyzást és főnhéjazást megtörjük a szülőkben és ezt is a vallás által érhetjük el figyelmeztessük őket jósággal, hogy ne akarják gyermekeiket csupán urakká nevelni, kik gyakran válnak naplopó, utczataposókká, hanem szerény hivatáskört, jelöljenek ki gyermekeik számára, hol munkásság, tevékenység és buzgalom által a jólét legbiztosabb forrásai állanak nyitva.

Szelid rábeszéléssel főként oda kell hatnunk, hogy a szülőket okos felvilágosítással oda tereljük, hogy gyermekeiket iparos pályára adják, mely napjainkban többé már nem megalázó, hanem az értelmes, szakértő, szakmájában magát igazán kiképzett iparost mint hivatottat, még miniszteri tanácskozással is szakvéleményadás végett meghívják és előadásának sulyt tulajdonítanak és érvényt szereznek.

Ne gondolják a szülők, hogy az öt, hatszáz forint fizetéssel bíró hivatalnok boldog, azt csak ő tudja szegény, hogy mily keservesen tengődik.

Mindezeknél fogva a vidék nagyon bölcsen cselekednék, ha az elemi iskolák mellett polgári és ipariskolákat teremtene és ne rajongjon oly féktelen lázzal a gymnasiumok után, mely írás tudó sehonnaiakat és annyi proletárt, járda koptatót teremt a társadalom megerhelhetésére.

Legyünk okosak, hallgassunk az üdvös tanácsra és kövessük a helyes utat, akkor fényre derül a hon!

Holbess József,

nyug. plébános és szerkesztő.

A jelenkori művelődés.

A jelenkori művelődés a mult század vége felé borzasztó vérengzés közt lezajlott első francia forradalomból indult ki. Még Luther, mint maga jegyezte föl irataiban, hitt a boszorkányok léteiben s azokat büntetésre méltóknak tartotta. Az ujkor legfeketébb szegényfoltját, a néger rabszolgakereskedést, Amerika fölfedezése idézte elő, ama visszaélések egész bünsorozatával, melyek minden emberi érzelem kialvását jelenték. A nemességet fentartó jobbágyságot csak az újabb időben törölték el. Az erkölcsi és társadalmi élet a mult századokban mélyen alá volt süllyedve. Angliában VIII. Henrik király vad kénye szerint kergeti el és öleti meg unvt feleségeit. A francia királyi udvar XIV. és XV. Lajos alatt valódi botrány fészek, mely méregként hatott mindennüvé. A politikai szabadság s az általános műveltség terjedése lassan és nehezen bontakozék ki. A legújabb kor vívmányainak köszönjük a helyzet teljes átalakultát. A gyáripar a vasat becsebbé tette az aranynál és ezüstnél és felszabadítá az emberi kezet. A vasutak, gőzhajók és távirók közel hozták a nemzeteket egymáshoz és az emberi eszmék igazságát közös tulajdonná, ellenállhatatlan hatalommá tették. Számos új intézmény pótolja és egyenliti ki a természet mostohaságát és ezer meg ezer közintézet gyógyítgatja a sebeket.

A jelen állami és társadalmi életet átlengő szabad szellem, az emberek és áruk szabad forgalma sok oly berendezést létesített, sok oly találmányra vezetett, melyekre azelőtt a személyi tevékenység különböző korlátoltságánál fogva gondolni sem lehetett. A bénító akadályokat nagy részben a világhiállítások segítették eltávolítani. Az összehasonlító tudomány mellé állt az összehasonlító gyakorlat. Az előtt háboruk, vagy kutatási utazások útján szerezték az anyagok és munkanemek ismeretét; napjainkban világhiállítás alkalmával egész kényelmesen lehet megtanulni a módot, mely szerint a japáni az orosz, a török vagy perzsa, a hindu, vagy

spanyol, az amerikai vagy svéd munkás gondolkodik és munkálkodik. A mi a nemzeti sajátosságok között hasznavehetőnek bizonyul, azt csakhamar szelében fölkarolják és utánozzák.

A nemes versenyen kívül a kiállítás szerfölött tanulságos iskola színhelyévé is vált. Az új és szokatlan tárgyat vagy eljárást megvizsgálják, utánozzák, alkalmazzák, sőt igyekeznek felül is mulni. Ekként válnak a kiállítások a művelődés fejlődésének nagyszerű emlékoszlopaivá, a népisme élő gyűjteményeivé s ezzel karöltve fejlődik a rokon, de még az idegen nemzetek közt is a szellemi és anyagi kapocs. És mert a kiállítások mindannyiszor, sok új dolgot hoztak napfényre s éles eszű és czél-szerű javításokat eszközöltek, ennél fogva a legutolsó évtizedek alatt számos találmány is létesült.

A jelen korszellemre s annak haladására nagy befolyással volt az államnak politikája. Bizonyára az absolutismus is nagyszerű dolgokat mivelhet, ha a hatalom erényes és eszes kezekben van. Orosz- és Törökországot kivéve azonban, jelenleg már nincs Európában absolut kormány. Annyi bizonyos, hogy alkotmányos országban mivelte embereknek tágabb terök nyílik befolyásukat közérdek mellett érvényesíteni. A szellem és anyagi forgalomnak akadályai az utolsó évtizedekben Európaszerte megszüntek. Politikai szabadság, sajtószabadság, jelenkori kereskedelmi és vámpolitikai, közlekedési eszközök csodaszzerű fejlődése óriási mértékben fokozták az emberi tevékenységet. És nem utolsó helyen említendő vívmány az ipar-szabadság, mely szent elvként hirdeti a minden emberrel veleszületett jogot, hogy dolgozhassék.

Természetes, hogy ennyi változás alapjában rendítette meg a gazdasági tevékenységet. Nincs foglalkozási ág, melyre a korszellem lényegesen be ne folyt volna. Meg kell érteni ezt a korszellemet, felfogni vívmányait, hasznosítani előnyeit, haladni a korral. A ki megáll: elmarad és el van veszve.

És még az ujkor egyrészt rombolólag hatott régi vagyoni értékekre, másrészt sokszor azoknak az értékét roppantul emelte és számos találmány napról napra új értéket teremt. Napjainban az életmód hasonlíthatatlanul több kényelmet nyújt, mint azelőtt, ámde egyszersmind a fáradozás is sokkal nagyobb. A vidékről a jobb munkaerők a nagyvárosok felé tolnak, ezek meg a vidéknek mindenféle gépeket szolgáltatnak. A verseny minden téren mondhatni nemzetközivé vált. A ki vevőit, fogyasztóit nem akarja elveszteni, annak tanulni kell és pedig sokat, hogy gyorsabban, olcsóbban és jobban dolgozhassék.

Napjainkban a forgalom mesés gyorsasággal történik, a hova ezelőtt csak egy hét alatt lehetett eljutni, most egy nap alatt érünk. Hat nap megvan takarítva, mely időt értékesíteni lehet a munkában.

Becsülni kell tudni az időt és czélszerűen beosztani. Rendhez kell szokni. Nekünk sokkal többet kell mindennap olvasnunk és írunk, mint az előtt. A világ gyorsan él, gyorsan halad, új meg új benyomások, hírek, találmányok kergetik egymást. A ki a rendet és pontosságot meg nem szokja, nem képes feladatainak megfelelni.

Csak tervszerű renddel és pontossággal lehet folyvást feszült idegrendszerünket épségben fentartani. A mi tegnap nevezetes történet Európában, vagy Amerikában, azt mi ma reggel már elolvastuk az újságokban. E folyton változó izgatottság igen hat reánk. Ellentállni csak úgy tudunk, ha tervszerű rendben munkálkodunk, semmit holnapra nem hagyva, a mit ma elvégezhetünk.

Az ujkor tehát egyre többet igényel, minden egyes egyéntől. Minél inkább halad a művelődés, annál többet követel a társadalom minden egyes fiától. Ott van a sok intézet és egyesület, hol igen könnyen lehet szakmiveltségre szert tenni, a szellemet kiképezni, kedélyt izlést, modort nemesíteni. Könyvtárak, előadások, tanfolyamok állanak rendelkezésre. Mindenki kincseket bányászhat azokból. A ki nem használja idejét, hamar megbánja. S ha van valami, a mi pótolhatatlan, utolérhetetlen, úgy az idő pótolhatatlan, jutolérhetetlen. Helyesen mondja Horatius: »Az idő visszahozhatatlanul repül«.

A jelenkor közös erővel dolgozik. A tudomány és művészet a munkának szolgálatába szegődött. S míg egyrészt a megélhetés és a vagyonszerzés lehetősége mind keményebb tusára kényszerít mindnyájunkat, másrészt a fenkölt nemes, emelkedett hangú irodalom, a költészet és a szépművészetek, az ideális törekveseket elégitik ki.

Holbész József,
nyug. plébános és szerkesztő.

HIREK.

Ipariskolánk.

Ismeretesek azok a tarthatatlan állapotok melyek ipariskolánknál fenállanak és a melyeken a legjobb akarattal sem lehetett segíteni, mert három dolog hiányzott mindig: pénz, pénz és pénz. Ugy látszik, hogy mind a hármát meg fogta már az ipariskolai felügyelő bizottság elnöke Dorfner Antal, mert mint értesülünk, május és június hónapokra a végleges kiválmaknak teljesen megfelelő rend fog életbe lépni, illetve lesz kipróbálva, úgy hogy a jövő tanév már egy teljesen kész, kipróbált és minden esetre jónak bizonyult rendszerrel veszi majd kezdetét és nem fog az új tanévnek egy napja sem az új rendszer bevezetésével járó tapogatózással eltelni. Üdvözöljük az ipariskolai felügyelő bizottságot nemes törekvésében.

Uj járás.

Illetékes helyen most már komolyan foglalkoznak azon régibb keletű tervezettség megvalósításával, hogy a Budapest környékén fekvő községeknek egy új főszolgabírói járás keretében való csoportosításával, egy új járás alakításával, melynek székhelye Budapest lenne és a melyhez Kispeszt, Ujpest, Erzsébetfalva és a többi közel fekvő községek is tartoznának. Felesleges említenünk is, hogy mennyire kívánatos reánk nézve ezen terv megvalósítása, kik Monortól oly igen távol vagyunk és a kik modernebb igényeink folytán már sehogy sem illünk bele a falusi keretbe. Ha ezen tervvel egyidejűleg az új járást állami rendőrséggel is ellátják, úgy meglehetünk elégedve a haladással, melyet közigazgatási és közbiztonsági tekintetből rövid idő alatt elérni szerencsések lehetünk majd. Teljes megelégedésünkhöz csak az a szükséges még ezen járási változások alkalmából, hogy az új járásnak is Ladányi László közszeretben álló főszolgabíránk legyen a feje, a mit különben egészen bizonyosra veszünk.

Az Üllői-ut öntözése.

Nagy fejtörést okoz a község előjáróságának az Üllői-ut öntözésének kérdése. Tudjuk mindnyájan, milyen nagy fontosságú feladat annak megoldása, hogy községünk kellemes nyári tartózkodási voltának egyetlen megrontója, az Üllői-ut kiállhatatlan nagy pora megszüntetessék. Belátta ezt a község képviselő-testülete is, mikor már a folyó évi költségvetésben 2000 forintot vett föl az Üllői-ut öntözése czimén. Most már csak arról van szó, hogy a kutak szaporitassanak-e annyira, hogy tömlők segítségével közvetlenül lehessen — kocsik használata

nélkül — öntözni, vagy pedig a tűzoltó toronyban elhelyezendő víztartó segítségével vasesőven vezetessék a víz végig az Üllői-uton, a mikor a nagy költséggel létesített hét már meglévő kut is feleslegessé válik. Nem akarunk ugyan eléje vágni jóslatunkkal a most folyamatban lévő tárgyalásoknak, de nem hisszük, hogy a két és fél kilométer hosszú utvonalon öntözésére sikeresen volna alkalmazható a tűzoltó toronyban elhelyezett kellő nyomást nélkülöző víztartó. Ezen módszer keresztülvételének költségeit sem ismerjük még, de számításunk szerint sokkal többre fog az kerülni, mint a mennyit mi megbirunk. Böles megfontolást ajánlunk az előjáróságnak, mert elhamarkodott elhatározás sok pénzébe kerülhet a községnek.

Községülés.

Kispeszt község képviselő testülete f. hó 12-én, kedden délután rendes közgyűlést tart, melynek tárgyát a multévi zárszámadások vizsgálata képezi. Ezen gyűlésen Förster Aurél megbízottsági tag fog elnökölni.

Sorozás.

A folyó évi főszorozás Monoron április hó 16-án szombaton fog megtartatni.

Iskolák tisztogatása.

A husvétii szünetet sietett az állami iskolák gondnoksága felhasználni, hogy egy nagy takarítást rendezzen. Folyik nagyban a munka, mire újra megnyílnak az iskolák, tisztán és rendezten lesz minden.

Vágóhid.

Mióta a vágóhid felépült, mindig szabadon elhagyatottan állt helyén. A köteles kerítkezést magán is végrehajtja a község, mikor siet az első közt lenni a kerítkezők sorában és a vágóhidat szép kerítéssel veszi körül.

Községünk fásítása.

Uton út félen örvendve tapasztaljuk, hogy a hol még eddig fák nem voltak egész új fasorok keletkeztek. A hiányok már nagy részben pótolva vannak, bár vannak még makacs ház és telek tulajdonosok kik még mindig késnek az ültetéssel. Ugyan így vagyunk a telkek kerítésével is. Most mint halljuk az előjáróság a késedelmeskedő ház és telek tulajdonosokkal szemben a legnagyobb erélyvel fog eljárni. Figyelmeztetjük azért polgártársainkat, hogy a maguk és mindnyájunk érdekében is siessenek faültetési és kerítkezési kötelezettségeiknek eleget tenni, mert a bírságokból, a mit ellenkező esetben fizetniök kell, kitelik annak a néhány fának

az ára, a mely házuk vagy telkük előtt még hiányzik és bántólag hat a renchez szokott szemléltére.

Rendőrség Szent-Lőrinczen.

Bajosán fognak eredményre vezetni azok a tárgyalások, melyek hivatva volnának Szent-Lőrincznek rendőrséget teremteni. Vasárnap tartottak e tárgyban értekezletet a szentlőrincziek egy része és abban állapodtak meg, hogy pénzt nem adnak, de rendőrséget követelnek. Ohó! Magunknak is sokba van.

Krassóy elment.

Szerződés hiányában Krassóy — van-e ki e nevet nem ismeri — buzgón rendezte vasárnaponként a műkedvelői előadásokat, hogy legyen miből fentartani magát és családját. Most szerződéshez jutott Krassóy és elment Erdélybe és így megszűntek a vasárnapi műkedvelői előadások is.

Reformátusok harangjai.

Csak néhány nap még és községünkben is fogunk harangzugást hallhatni. Szombaton huzzák fel a református templom toronyba azokat a harangokat, melyeket az adakozók áldozat készségéből sikerült beszerezni. Az az hogy nem is csak azt a két harangot helyezik föl a toronyba, melyeket az egyház község vásárolt, hanem még egyet, sokkal szebbet sokkal nagyobb a kettőnél, a melyikről még senkisé tudja, hogy kinék az áldozat készségéből készült.

Ág. hitv. ev. istentisztelet.

Az ág. hitv. ev. főkegyház husvét vasárnapján délelőtt fél 9 órakor fogja ünnepélyes istentiszteletét szent úrvacsora osztással megtartani.

Baleset.

Könnyen végzetessé válható baleset történt f. hó 4-én, melynek hogy emberélet nem esett áldozatul valóban csak a véletlenségnek tulajdonítható. A dolog úgy történt, hogy nagy szélben és esőben tartott az Üllői-úton fölfelé Patashek Ferencnek a kocsija, melyben három ló volt fogva. A kocsis nem ült a helyén, hanem hogy az eső ne érje, hátul állott a kocsi végén. Eppen fordult volna be a Lehel-utczában, mikor nagy sebességgel jött a vonat, elütötte a kocsit, lovakat és mintegy 30 méter távolságra huzolta a kocsit és három lovat mozdony előtt mozdony után össze-vissza. A kocsis ideje korán leugrott a kocsiról és így baja nem esett, de nem történt baja még a három lónak sem. Ebből az esetből kifolyólag néhány felső-kispesti Üllői-út menti lakos bepanaszolta a vasut igazgatóságát, hogy nagyon sebesen halad az Üllői-út mentén és nem fűtyül az utca keresztjezeknél. Nekünk erre az esetre csak az a megjegyzésünk, hogy kocsisnak lónál a helye.

A rózsza kiültetés idénye küszöbön lévén ígéremhez hiven, ez uton tudatom a n. é. közönséggel, hogy most már egész jó lelkiismerettel ajánlhatom nemesak régi, hanem legkiválóbb fajú új rózsáimat, melyek telepemen kaphatók:

KISPEST, Üllői-út 158. szám;

WECKINGER JÓZSEF

műkertész, élő virágkereskedő.

Ajánlom egyuttal a parkirozáshoz szükséges külön fajú választékos virágaimat, veteményes kitünő fajú palántáimat, melyeket készletben tartok.

Mennyasszonyi, alkalmi csokrok, élő és művirág koszorúk különféle árban.

Megrendelések pontosan és izlésesen teljesítetnek.

Friss vágású virágok mindenkor kaphatók.

